

Leányvári Újság

Leinwarer Zeitung

AZ ÖNKORMÁNYZAT LAPJA

V/11. szám
2011. november

Szentkép

Ahogy a családokban évről évre megünneplik a családtagok születés- és névnapját, ugyanúgy ünneplik meg a jól működő közösségek a templom és egyben a település védőszentjének napját. A családi ünnepségnek és együttlétnek lehetséges eleme a régi fényképek nézegetése, és a hozzájuk kötődő emlékek felidézése. Szent Erzsébetről nem készültek fotók, ám az életrajzírók jóvoltából számtalan színes kép maradt fenn – rövid, de annál tartalmasabb – életéből. Ezek közül választottam egyet.

Erzsébetet nagyon megviselte, hogy férje keresztes lovagként a Szentföldre készül. „*Lajos vigasztalni próbálta, de Erzsébet fájdalmát, aki egész a grófság határáig, Schmalkaldenig elkísérte őt, nem tudta csillapítani. Egy esztendő múlva hozták haza a türingiai lovagok Lajos holtestét. Erzsébet eléjük lovagolt, és fájdalommal telve borult a koporsóra, de így imádkozott: - Istenem, te tudod, mennyire szerettem az uramat. Odaadnám érte az egész világot, ha visszanyerhetném. De akaratom ellenére nem akarom visszahívni még akkor sem, ha csak néhány hajszálamat kellene adnom érte.*”

(Diós István: Szentek élete II. kötet. Szent István Társulat, Bp., 2009.)

Az Isten akarata való bizalomteljes ráhagyatkozás sugárzik ebből a huszonéves aszszonyból. Ugyanaz a lelkület él benne, mint a Getszemáni kertben vért verejtékező Jézusban, vagy a halott fiát ölében tartó Szűz Máriában. Velük együtt állja ki a hit próbáját, és szíve mélyéből mondja: „legyen meg az Isten akarata”. Minden földi kincsnél jobban szerette urát, de egy pillanatra sem jut eszébe, hogy az Ég Ura elé helyezze őt. Bölcsen tud különbséget tenni a hitvesi és az Isten iránti szeretet között, noha mindkettő ugyanarról a töről sarjad.

Forró szeretettel vonzódik férjéhez. Mély érzelmi szálakkal kötődik hozzá. Ilyen szeretettel vagyunk mi is azok iránt, akik kedvesek számunkra. Akiknek a közelsége felüdítő, és maró fájdalom jelzi hiányukat. Az irántuk való szeretetet nem kell felszítani, mert lángol magától. Legyen az hitves, szülő, testvér vagy barát.

Szent Erzsébet korának gyermekeként Isten iránti szeretetből szigorú böjtöket és önsanyargatásokat vállalt magára. Férje halála után szerzetesi fogadalmat tett. Isten iránti szeretetünket mi is úgy tudjuk megélni, ha korunk vallási gyakorlatait végezzük. Rendszeresen imádkozunk, részt veszünk a szentmiséken, szentségekhez járulunk.

Shokás a fényképet pénztárcában őrizni. Amikor kinyitjuk, eszünkbe jut a szeretett személy. Tegyük most ezt az Erzsébet-képet is oda, hogy valahányszor kezünkbe vesszük, jusson eszünkbe a „hitvesünk” és az Urunk.

Feldhoffer Antal
plébános

Polgármesteri Híradó

Polgármesteri híradónak neveztem el a kezdetekkor ezt a rovatot, de azt gondolom, nem csak az én munkámról szólnak ezek a hasábkok, hanem az önkormányzat, a képviselő-testület és ezáltal a falu előtt álló feladatokról is. Bár a rovatot egyelőre jómagam írom, szándékom szerint egy-egy téma kapcsán be szeretném vonni a képviselő-testületi tagokat is ebbe a folyamatba, hogy akár a saját tevékenységükről is beszámolhassanak. Hiszen a Leányvári Újság nem csak a polgármester szócsöve, hanem egy nyílt fórum kell legyen.

Szeptember 29.

Kihelyezett kistérségi ülés volt Nagysápon. A kistérség településeinek polgármesterei a tervezett járási rendszerrel kapcsolatos teendőkről egyeztettek. Az ülés után igen tanulságos idegenvezetésben volt részem a nagysápi polgármester részéről, amikor is megtekinthettem a települést és az elmúlt években végrehajtott hihetetlen komoly fejlesztéseket. Sportcsarnok, 200 millió forintból felújított iskola, két éve felújított művelődési ház, korszerű és kulturált polgármesteri hivatal (még építésként is megcsodáltam) és a település központjában kialakított gyönyörű közpark voltak az állomások. Készerű kirándulás volt látni, más települések hová fejlődtek az elmúlt években itt, túlünk pár kilométerre, de komoly motiváció is egyben és megerősítés, hogy ez kell legyen a követendő példa, ezért kell dolgozni.

Október 3.

Megtörtént a munkaterület átadás a Kápolna-dombon a gázépítés számára. Sajnos a tényleges munkavégzés megkezdése előtt bizonyos földmunkákat még el kell végeztetnie az önkormányzatnak. Erre a munkára több ajánlatot is bekértem, a kivitelezést a legkedvezőbb ajánlatot adó vállalkozó véggezheti majd el.

Október 4.

Sikertelen átadási-átvételi eljárás zajlott a Művelődési Házban. A műszaki ellenőrral közösen 50 pontból álló hiánylistát vettünk fel. A vállalkozó ettől az időponttól már kötbér terhe mellett végzi a munkálatokat. Sajnos úgy tűnik, a kötbér sem jelent elegendő kényszerítő erőt a munkák gyors és jó minőségű befejezésére. A vállalkozó még hetekig próbálkozik ezután is bizonyos munkák kontár módon való kivitelezésével és egyes munkák hiányos, félkész módon való átadásával. Bár tisztában vagyok azzal, hogy a falu táncosainak, judosainak, asztaliteniszezőinek, a LENA-nak már nagy szüksége lenne az épületre – sőt, idén sajnos az elhúzódozó felújításnak áldozatul esett a Falunap és az Idősek Napja is, – mégsem tehetem meg, hogy elkótyavetyélem a pályázaton elnyert támogatást, és nem megfelelő állapotban veszem át az épületet. Tudom, sokan állnak értetlenül a látottak előtt (pl. vajon miért szedi fel már ötödször a vállalkozó a térburkolatot?), de higgyék el, nem tehetünk mást! Ha azt szeretnénk, hogy jó is legyen az, ami elkészül, akkor a műszaki ellenőr és én is rá vagyunk kényszerülve, hogy ilyen időt rabló eszközökkel éljünk.

Amikor ezek a sorok az újságban megjelennek, reményeim szerint már lezárul a kivitelezés folyamata, és már csak a hatósági engedélyek megszerzése szükséges az épület újbóli használatba vételéhez.

Október 10.

Újabb kistérségi ülés zajlott a járási rendszerrel kapcsolatosan. A parlament elé terjesztendő javaslat-tervezet egyik változata szerint a járási központok Esztergom és Nyergesújfalu lennének. Dorog eddigi központi szerepe e szerint a változat szerint megszűnne. Azt gondolom, nem szorul különösebb magyarázatra, milyen nehézsége-

ket okozna a leányváriak számára egy esetleges Nyergesújfalui járási központ kialakítása. Az okmányiroda, az építhetőség, az alapfokú szociális ellátás mind átkerülne ez esetben Dorogról Nyergesújfalura. Ezeknek az ügyeknek az intézése így hallatlanul megnehezedne.

A kistérség települései között teljes egyetértés volt abban, hogy ennek a tervzetnek a korrigálására szükség van. Javasolni szeretnék ezek a települések, hogy maradjon meg Dorog járási központnak. A lehetséges javaslatlatteríteli módok közül az idő hiányára, illetve jogi akadályokra való tekintettel elvetettük a helyi népszavazások kiírásának lehetőségét, és a képviselő-testületek felterjesztési lehetősége mellett döntöttünk, melyben kérjük, hogy a járási rendszer kidolgozói tartsák meg a kistérség településeinek járási központjául Dorogot.

Október 11.

Sport- és kulturális bizottsági ülést tartottunk.

Október 13.

Tárgyalásokat folytattam a Raiffeisen Banknál a Kápolna-dombi hitel kiváltásával kapcsolatban. Már a sokadik változat kidolgozásán és megtárgyalásán vagyunk túl. Másnap megérkezett a bank ajánlata, mely sajnos nem jelent megfelelő hosszú távú megoldást a gondjainkra, így más lehetőségek után is kell néznünk.

Október 18.

Felvettem a kapcsolatot az MFB-vel, szintén a Kápolna-dombi hitellel kapcsolatban. Ennek a banknak a kölcsönét közvetítette számunkra a Raiffeisen Bank. Ugyanezen a napon tárgyaltam a Duna Takarékszövetkezettel is a lehetséges megoldást keresve a felmerült pénzügyi nehézségekre.

Október 24.

Együttes ülést tartott Leányvár és Piliscsév képviselő-testülete. Az egyetlen napi-

rend a felállítandó körjegyzőség vezetőjének, a körjegyzőnek megválasztása a beérkező pályázók közül. Három pályázat érkezett a meghirdetett posztra. Baumstark Tiborné, Dr. Labundy Norbert és Dr. Pálföldi Tünde pályázók meghallgatása után és az írásbeli pályázatok értékelése mellett a két képviselő-testület végül Baumstark Tiborné pályázatát fogadta el, így december elsejétől mind Leányváron, mind Piliscséven ő vezeti a hivatalt, illetve segíti a képviselő-testületek munkáját.

Október 25.

A testület megtartotta októberi rendes testületi ülését. A napirendi pontok a következők voltak: Család- és Gyermekvédelmi Szolgálat beszámolója, Pilisi Iskolák, Óvodák és Bölcsődék Közösségének beszámolója, 2010. évi sport beszámoló, 2010. évi ellenőrzésről szóló beszámoló és a közmeghallgatás időpontjának kitűzése.

Október 26.

Ez a nap egyáltalán nem indult jól. Az Államkincstárnál már hetek óta érdeklődtünk, hogy az idei 10 millió forintos helyi adóbevétel kiesésünk ellentételezésére igényelt úgynevezett SZJA jövedelem differenciálási normatívát mikor kapjuk meg végre. Nem kis összegről van szó, 5,8 millió forint-ról. A lesújtó válasz az lett, hogy majd jövő év márciusában kapjuk csak meg ezt az összeget. Igen kemény feladat volt már a 10 és az 5,8 millió közötti különbözetet is (amivel eddig számolhattam) megtakarítani, erre most kiderül, hogy a teljes 10 milliós adóki-esést kell megspórolnunk. Ez már – azt gondolom – lehetetlen lesz. Muszáj lesz ezt a problémát az Államkincstárnál megoldanom, mert különben komoly gondjai lehetnek a falunak év végére.

*Hanzelik Gábor
polgármester*

Leányvári Újság és Képújság

Az időközi választások után a falunak ez a két hírmondója gyakorlatilag egyik napról a másikra technikai segítség nélkül gazdátlan maradt. Az Újság tördelési és a Képújság szerkesztő munkáinak ellátására az eddigi megbízási díjnál lényegesen magasabb összegért vállalkozott volna tovább az addigi szerkesztő. Sajnos ilyen összegért nem látott a testület lehetőséget a megbízási szerződés meghosszabbítására. Más megoldásokat kellett keresnünk.

A Képújsághoz szükséges információk jórészt eddig is egy helyen futottak össze. Kézenfekvőnek tűnt ennek az információs központnak a vezetőjét felkérni a feladatra. Pócsföldi Gáborné Éva, a Művelődési Ház vezetője lelkesen vállalta a feladatot. Valovics Laci technikai „fejtágítója” után Éva el is kezdte szerkeszteni az új Képújságot. Aki látta már, azt gondolom, egyet kell értsen velem abban, hogy nagyon sikeres lett a váltás. Mind küllemét, naprakészségét, mind

tartalmát tekintve nagyon jó színvonalú mindaz, amit Éva csinál.

A másik fontos helyi médium az Újság. Balogh András közbenjárásával kerültünk kapcsolatba egy lelkes fiatalemberrel, Mihelik Istvánnal. Ő vállalta, hogy ha csak két szám erejéig is, de elvégzi az Újság tördelését, így nem marad újság nélkül a falu. Az átmeneti megoldás helyett végül úgy tűnik, nem kell mást keresnünk, hisz István jelezte, hogy az eddigi tapasztalatok alapján szívesen elvégzi a tördelést a továbbiakban is. Igazán nagyvonalú felajánlás ez úgy, hogy nem leányváriként végez teljesen ingyen munkát a mi közösségünkért.

Szeretném megköszönni mindkettőjüknek, hogy adták magukat ehhez a feladathoz, és hogy ilyen nagyszerű színvonalon végzik ezt a tevékenységet!

Hanzelik Gábor
polgármester

Búcsúnk napján Árpád-házi Szent Erzsébetre emlékezünk

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 2010. december 26-án, a szent család vasárnapján meghirdette a Család Évét.

Falunk védőszentjének névnapján a szentéletű magyar királylányra emlékezünk. Az előző újságok emlékezéseiben életéről, csodáiról, a tőle származó ereklyékről, a személyéről szóló legendákról olvashattak. A Szent István Társulat kiadásában „Három elmélkedés Árpád-házi Szent Erzsébetről” címmel 1957-ben egy kis könyvecskében három egyházi méltóság emlékezik népszerű szentünkre. A Család Éve teszi aktuálissá, hogy a három elmélkedés közül a *Szent Erzsébet mint feleség* című méltatást emeljük ki. Radó Polikárp János pannonhalmi főiskolai tanár szép írásának egy részletét olvashatjuk:

Igaz szerelem.

Ezt a házasságot igazi, valódi és tiszta szerelem jellemzi, amint gyönyörűen írja le Theodoricus[forrásmunka]: „1221-ben Lajos, Thüringia híres örgróffja, feleségül vette Erzsébetet, a magyar király leányát, a tiszta szűzleányt, és Isten akarata szerint egyesült vele, a hívő férfi a hívő nővel, a szent a szenttel, az ártatlan az ártatlannal. Házasságuk nemcsak testi, hanem lelki kötelék is volt, egymást az Isten szeretetében jobban szerették, mint sem azt hinni lehetne.” Valódi szerelem volt e lelki kötelék alapzata, amint Erzsébetről mondja ugyanaz a krónika: „Ennek a tiszta szerelemnek és egymás társaságának édessége annyira hatalmába kerítette, hogy nem tudtak egymás nélkül

huzamosabb ideig elválni, ezért gyakran követte férjét rossz utakon nem csekély távolságokra és súlyosan rossz időjárásakor is.”

A jóságos férj.

Kérdés, vajjon Lajos annyira jóságos lett e volna más feleség oldalán, valószínű, hogy a tízéves fiú megszeretve már a négyéves bájos leánykát, csakhamar hatása alá került, mint testvérét egész életében mindig csak „hugának” („Svester”) becézgette őt. A történeti tény valóban az, hogy Lajos nem atyjának, Hermann örgrófnak útját járta; immár nem volt Wartburg hangos a címeres pajzsú lovagok és a lantos-kobzos trubadúrok lármájától, nem járt már benne a híres mágus, Klingsohr, aki a krónikás szerint Magyarországon is járt és megjövendölte volna Erzsébet születését, nem tartottak több dalnok-versenyt a hatalmas lovagvárbán. Lajos e helyett szép országát járta hetekig és igyekezett azokat atyja könnyelműsége után rendbe tenni. Tény az, hogy az utókor „Ludvig der Gute” a jóságos Lajos néven tartja őt számon. „A jóságos férj együtt örült az Úrbán (Erzsébet) szent szokásainak. Minden jótéteményeinek éles elősegítője volt, buzgó biztatója és hathatós segítője.” - mondja Theodoracus.

A gondos édesanya.

Erzsébet négy gyermeknek lett anyja, elsőszülöttje fiú volt, akit apai nagyapjáról, a könnyűvérű Hermannról kereszteltek meg, azután két ízben leánykája született, a negyedik szintén leánygyermek, a férj halála után jött a világra. Sajnos a krónikák szinte semmit sem árulnak el arról, hogyan volt Erzsébet édesanya, néhány jellemző vonást azonban mégis találhatunk bennük. Maga táplálta a gyermekeit, ami abban az időben szinte példátlan valami volt. Még inkább annak kell mondani, hogy az egyházkelőre

is maga vitte, nem fényes hintóban ment gyermekeivel a templomba le az eisenachi városkába. „Elhagyván a pompázatot, amelyet a világnak élő asszonyok kifejtteni szoktak, gyapjúruhába öltözött, és szülöttjét karjaiba véve mezítláb és nagy titokban levitte azt a várkastély meredélyén, nehéz és sziklás úton, messzi templomba” – mondja róla a krónikásunk. Mindig gyermekeivel volt, ezt onnan következtethetjük, hogy együtt megy velük le a hegyről s így látják jótékonykodását. Amikor férje meghalt és kegyetlen sógora kitaszítja őt a várból, vérző szívvel kell beletörödnie, hogy két idősebb gyermeke ott maradjon; a legkisebbet szorítja fiatal keblére, amikor éjszaka hontalanul megy le Eisenachba, és senki sem fogadja be az országszerte híres jótévőjét. Idegei a végsőkig feszülnek ekkor, egyszerre sír és nevet; négy utolsó éve, özvegységének esztendei, a legvéresebb szenvedést éppen gyermekeinek elvesztésében találta meg. A legkisebbet is eldisputálják tőle a hidegszívű rokonok éppen akkor, amikor a „Mutter” szót már ki tudta ejteni.

Befejezés.

Erzsébetnek, a feleségnek története ezzel véget ért, és elkezdődött az özvegyi kálvária négy esztendeje. Nekünk azonban jó lenne el nem felejtetni, mennyi mondanivalója van éppen a XX. század (az írás 1957-ben készült) zilált és züllött házasságainak vérző problémái között élő embereknek, hogy Erzsébet szent volt, de az volt mint igazán szerelmes asszony is. Szent nő volt, de nő: szívének érzése dirigálta akaratának az útját, de ez a valódi asszonyiség égmagasba emelkedett és gyémánterőssé vált az odafent valók iránti teljes odaadásban.

Lejegyezte Dr. Szakmár János 2011-ben,
a leányvári búcsú havában

LENA – híradó

A május 28-i Egészségnapunk megszervezése és lebonyolítása nagy terhet rótt tag-ságunkra, így a nyárra nem szerveztünk programot.

Első őszi programunkat, az **őszi Manó-műhelyt október 9-én** az iskolában rendeztük meg. A téma ezúttal **Magyarország felfedezése** volt: az első állomáson, Leányváron a gyerekek egy bőröndöt készítettek, majd ezzel „beutazták” egész Magyarországot. Ezúttal is óriási sikere volt minden egyes feladatnak! Az állomásokról, vagyis a településekről egy kis ismertető segítségével akár többet is meg lehetett tudni, miközben Esztergomban koronakészítés, a Balatonnál hajóácsolás, Pécsen tűzzománc ékszerek készítése, míg a tokaji borvidéken mustkészítés és kóstolás várta a gyerekeket. A rendezvény egy egész délutánra tartalmas programot adott a kisebbeknek és nagyobbaknak is, hiszen a már említettekén kívül Lillafüreden, Nyitrai Jani bácsi segítségével lehetett fából kisvonalat készíteni, Kalocsán virágkalapálással terített alkotni, Debrecenben száraz virágból fali díszet fűzőgetni, és hangos volt a környék a hortobágyi ostorpattogtatástól is.

Az ötletekért és a sikeres megvalósítáért nagyon sokaknak kell köszönetet mondanunk.

Szeptember 24-én a Richter Gyógyszer-gyár természetjáróival együtt a **budai hegyekben kirándultunk**. Busszal mentünk fel a Hármashatár-hegyre, onnan a budai hegygerincen, szinte egy könnyű sétával jutottunk el a solymári Szarka-várig, majd visszafelé, kora délután Solymáron szálltunk vonatra.

Október 1-jén kirándulást szerveztünk a Pilisbe. Gyönyörű időnk volt a **"Mesél az őszi erdő"** termésgyűjtő gyalogtúrához.

Kifejezetten kisgyerekes családokra gondoltunk a túra tervezgetésénél: vonattal mentünk el Piliscsabáig, a pilisi erdőben bók-lásztunk őszi termések után kutatva, majd sok-sok kincssel megrakodva szálltunk ismét vonatra a Kopár-csárda környékén.

Október 2-án sokak örömére ismét **ruhahabörzét** tartottunk, melyen ingyenesen cseréltek gazdát ruhák, cipők, játékok.

Október 16-án **adományt osztottunk**. Lisztből, spagettiből, kakaóporból és csokis kekszből álló EU élelmiszeradományt kaptunk, melyet a helyi családsegítőkkel együttműködve osztottunk szét a rászorulóknak és a LENA tagcsaládjainak.

Tervezett programjaink:

A NOVEMBER 26-RA, SZOMBATRA TERVEZETT HAGYOMÁNYTEREMTŐ DISZNÓVÁGÁST JÖVŐ ÉV ELEJÉRE HALASZTJUK, MERT A RENDEZVÉNYHEZ SZÜKSÉGÜNK LESZ A MÉG SZÉPÜLŐBEN LEVŐ KULTÚRHÁZ-RA IS.

November 27-én, vasárnap az iskolában rendezzük meg a már hagyományosnak számító **adventi kézműves műhelyt**, melyre ezúton is meghívunk minden kedves gyermek és felnőtt érdeklődőt.

Decemberben szeretnénk elmenni a **Mozart csokoládémúzeumba**, Budapestre, ahol nemcsak kiállítással és filmvetítéssel mutatják be a csokoládékészítést és annak történelmét, hanem saját magunk is készíthetünk különböző ízesítésű csokis édességet. Lehet forró csokit iszogatni, többféle kakaócserjét kóstolni, és természetesen vásárlásra is sarkallnak minket a korhű múzeum ajándékboltjában.

Végül, de nem utolsó sorban szeretnénk, ha **december 24-én, a templomban** megint velünk együtt várnák a szentestét. Reméljük, hogy meghitt, családi hangulatot tudunk majd teremteni a gyerekek **Betlehemi**

műsorával, a Dalkör karácsonyi koncertjével és egy kis süteményes, forró teás és forralt boros vendéglátással.

LENA Egyesület

Angyali Csomagküldő Szolgálat

A Nagycsaládosok Országos Egyesülete – az eddigi sikereken felbuzdulva – idén ötödik alkalommal indítja útjára karácsonyi akcióját, az *Angyali Csomagküldő Szolgálatot* (ACSSZ). Bátran elmondhatjuk, hogy a tavaly elküldött több mint 200 csomag a szolidaritást, az emberség érzését jelentette mind a csomagot szeretettel, gondoskodó kezekkel készítő, mind az örömteli szívvel fogadó családoknak, gyermekeknek egyaránt.

Sajnos idén sem csökkent azon családok száma, akik a karácsonyt fűtött szoba, ünnepi világítás, karácsonyi vacsora, díszített fa és ajándékalmok nélkül ülik meg. Az ACSSZ arra hivatott, hogy a "sok kicsi sokra megy", és "mindenki tehet valamit a világ szebbé, jobbá tételéért" elvén megpróbáljuk ezeknek a családoknak igazán ünneppé tenni a karácsonyt.

A NOE-hoz egész évben folyamatosan érkeznek segítségkérő levelek, melyek száma karácsony közeledtével drasztikusan megugrik. Sok család nem is mer az ünnepi díszítésre, ajándékokra gondolni, hiszen a mindennapi étkezés és a meleg ruha sem megoldott számukra.

Keresünk olyan jólelkű családokat/gyerekeket/embereket, akik örömmel segítenek az ACSSZ munkájában, és vállalják egy-egy család karácsonyi megajándékozását. A tapasztalat azt mutatja, hogy a családok leginkább tartós élelmiszernek, édességnek, játéknak, könyvnek, meleg ruhának örülnek.

Az angyalok jelentkezését a noe@noe.hu e-mail címre várjuk.

Két fontos tudnivaló:

- Az ajándéksomagok értékének nincsen alsó vagy felső határa. Bármit tehetsz bele, amivel úgy véled, örömet okozol egy gyermeknek, egy családnak. Gondolj arra is, hogy fordított esetben mi az, amit Te örömmel elfogadnál.
- Tapasztalataink alapján javasoljuk, hogy a csomagot a NOE (1056 Bp., Március 15. tér 8.) nevében add fel! (A postaköltség is a felajánlás része, sajnos a NOE nem tudja vállalni ezt a költséget.) Előfordul, hogy a kilátástalan helyzetben lévő család levéllel keresi meg azt a címet, ahonnan egyszer már kapott segítséget. Az általad tanúsított jó szándékot, kedvességet nem szeretnénk azzal rossz emlékké tenni, hogy utána levelek áradata önt el. Ha szeretnéd személyesen átadni az ajándékot, arra is van mód!

Kérjük, szánj erre a nemes ügyre még öt percet, és küldd tovább az üzenetet barátaidnak, ismerőseidnek - hátha ők is csatlakoznak az angyalok csapatához! Tavaly több mint 200 csomagot sikerült közvetítenünk. Legyen idén kétszer ennyi a megajándékozottak száma!

Nagyon köszönjük!

ACSSZ Titkárság

Őszi élmények az óvoda nagycsoportjában

Az óvoda nagycsoportos óvónői, Judit és Kriszti óvó nénik szeptember-október hónapokban, kihasználva a szép őszi időjárás adta lehetőséget, sok szabadtéri programot szerveztek a gyermekeknek. Ezekon a programokon új ismeretekkel, közös élményekkel gazdagodhattak gyerekek-felnőttek egyaránt.

Íme, néhány ízelítő az elmúlt két hónap eseményeiből:

Séta a falu határában

A szép, őszi, napsütéses idő nap mint nap csalogatta a gyermekeket a szabadba. Sok időt töltöttek délelőttönként az óvoda játszókertjében, de ezen a napon útra keltek, hogy bebarangolják a falu határát.

Az óvodából kilépve, a „Kálvária-domb” felé vették útjukat, ahol első állomásként a Kápolnát és a mellette lévő három szobrot tekintették meg. A magasból lepillantva, más látképet mutatott a falu, mint ahogy azt naponta az utcákon járva tapasztalják. Élmény volt számukra, hogy találgathatták, kinek a házát ismerik fel, ki hol lakik, hol a templom tornya, hol az óvoda, iskola? Megcsodálhatták az őszi színeit, az aranyárga, barna, piros színt öltött lombkoronákat, bokrokat.

Érdekes volt a magasból látni a falu útjait, a rajta közlekedő, aprónak látszó autókat, embereket. Láttak a kertekben őszi munkálatokat végző embereket, akik terméseiket takarították be, ástak, gereblyéztek. Jó alkalom volt arra, hogy beszélgessenek arról, mi terem a veteményes kertekben, milyen munkákat kell ahhoz elvégezni, hogy szép és bőséges termés legyen, hogyan tárolják az emberek a betakarított gyümölcsöket, zöldségeket.

Az új „Panoráma utca” is sok látni- és megbeszélni valót tartogatott. Megnézheték az üres építési telkeket, láttak félig kész házakat, és már elkészült, rendezett családi házakat is. Közben beszélgettek arról, hogyan épül a ház, kik építik a házakat, milyen anyagok, eszközök szükségesek a házépítéshez.

A „Kálvária-domb” másik oldalán szemlélve a távoli tájat, felfedezhették a „Pilis hegységet”, ami jóval magasabb, mint a mi „Kálvária-dombunk”, látták a vasúti sínen közlekedő, a magasból szintén aprónak tűnő vonatot. Hallgatták a távolról jövő hangokat (autók, vonat, kutyaugatás), találgatták, minek a hangja lehet. Láttak távolban lévő házakat, s akik már jártak szüleikkel a határban, ügyesen meg is tudták nevezni, hogy azok a szomszédos falvak, Piliscesév, Kesztlőc és Jászfalu házai.

Aztán, mikor elfáradtak, letelepedtek egy tisztásra, ahol egy kis elemózsiát és innivalót fogyaszthattak kis óvodás táskáikból. Tovább folytatva a sétát, a temetőnél lévő gesztenyefák terméseit gyűjtögették, amiből az óvodában különböző figurákat barkácsoltak. Útközben vidáman dalolgattak, fedeztek fel apró bogarakat. Sok-sok élménnyel, mesél-nivalóval, kellemesen elfáradva tértek vissza ebédidőre az óvodába.

*Kiss Lászlóné
tagóvoda-vezető*

„A Kálvária-domb tetején,
háttérben a Pilis hegység”

A piliscségi Játékparkban és Budakeszin, a „Vadsparkban” jártunk...

Az idei szeptember mosolygós, napocs-
kás, vidám, jó időt hozott nekünk. Ezt az
időszakot arra is felhasználtuk, hogy min-
den héten kirándulni jártunk a nagycsopor-
tosokkal a falu határába. A Kápolna-domb-
ról megnéztük a Pilis hegységet, Kesztlőcöt,
Dorogot. Sétáltunk a Panoráma utcában vi-
dáman dalolva és mindeközben sok- sok ér-
dekes „kincset” gyűjtögettünk: leveleket,
gesztenyét, kukoricát, faágakat, elszáradt
kórókat. A kirándulásokon összegyűjtött
anyagokból a hétköznapiak szinte min-
den nap barkácsoltunk. Fakéregből szellem-
kastélyt, kukoricából, babból, termésekből
faliórát, mandalákat, kis házikót készítet-
tünk, napraforgómagból sündisznókat. Ezek
mindegyike megtekinthető az óvodában.

Október elején egy kedves szülőtől kap-
tunk szőlődarálót, szőlőprést és nekiláthat-
tunk a mustkészítésnek. Öröm volt látni a
sok dolgozó kezét, ahogy pakolták a szőlőt a
darálóba, majd a présbe. Csurgott is a finom
mézédes must mindenki öröme. Közben
felhangzott a nóta „Badaacsonyi szőlőhe-
gyen, két szál vessző...” – amitől még jobb
kedvünk lett. ☺

Kirándultunk még ebben a csodálatos
őszben Piliscsére, a Játsszóparkba is. Vona-
toztunk, hintáztunk és a nap folyamán egy
előadáson is részt vettünk a „Titokszobá-
ban”. Érdekes dolgokat tudhattunk meg a
mágnesről, az elektromosságról, a villám-
lásról.

„A kisvonattal jó volt utazni,
és még a hídon is átmertünk!”

Október végén az őszi mintegy lezárása-
ként kirándulást tettünk a Budakeszi Vadas-
parkba. Lázasan készültünk erre a napra, a
gyerekek minden nap számolták, még
mennyi napot kell aludni az indulásig. Az-
tán eljött a nap, mikor hátizsákkal a hátun-
kon elindultunk a túránkra.

Láttunk szarvast és vaddisznót, etettünk
mókust és őzikét, megcsodálhattuk a holló
fényes fekete tollát és a sas nagy csőrét,

hallhattuk a sakál igazi hangját. Néztünk még medvét, farkast, baglyot, görényt stb. Mindeközben kisütött a nap is, a fénye beszűrődött a fák levelei közt, mi pedig gyönyörködhettünk az őszi csodás színeiben. Felsétáltunk a kilátóba is, ahonnan az őszi erdő látványa tárult elénk, piros, sárga, barna színeivel. A kiránduláson csupa örömteli gyerekarcot láttunk. „Jöjünk el máskor is!”☺ „Minden nap jöjünk ide!”☺ – hangzottak el a gyermekek mondatai.

Már tervezzük a következő közös kirándulásunkat, amiről majd ismét hírt adunk.☺

*Klányiné Glebóczki Judit
Szakmár Krisztina
óvónők*

"Egy szép október végi napon került sor a budakeszi kirándulásra. Mint szülő, én is elkísértem a gyerekeket erre a programra. A gyerekek lelkesen lépdelték a színes avarban, s érdeklődve figyelték a vadaspark lákóit. Mindenki kedvence a két fürgé kis mókus volt. A kilátóból megcsodálhattuk az ezerszínű őszi erdőt. Köszönjük az óvó nének ezt az élményekben gazdag, szép kirándulást!"

egy nagycsoportos anyuka

A csoport a Vadaspark bejáratánál

Molnár Peti eteti a mókusokat

KÉT ÉVTIZED ISKOLASZÉKI JEGYZŐKÖNYVEI LEÁNYVÁRON

„Sikerült háromévi heves küzdelem után az iskolát az államosítástól megmenteni”

Feldhoffer Antal atya segítségével a helyi plébánia irattárából egy szerény külsejű, vaskosabb füzet került elő, amelyben két évtized (1900-1920) iskolaszéki üléseiről készített jegyzőkönyvek olvashatók. A jegyzőkönyvek a helyi iskolatörténet fontos adalékai, de több vonatkozásban tükrözik a korszak általánosan jellemző iskolapolitikáját is.

A helyi visszatekintést jól egészítheti ki egy általános művelődéstörténeti vázlat, amely kerete lehet a jegyzőkönyvekben megírt eseményeknek.

1994 áprilisában nemzetközi iskolatörténeti konferenciát rendeztek megyénkben, amelyen a sok értékes referendum között Dr. Mészáros István „Esztergom megye iskoláinak évszázadai” címmel tartotta előadását. A közel ezer évet felölelő visszatekintést azért választottam, mert a szentistváni Magyarország első korszakos történeteseit lokálpatriótaként is szívesen idézem. Az 1010-es években Esztergomban írták a latin nyelvű magyar pedagógiai „traktátust”. Az „Erkölcstanító könyvecske” az irodalomtörténetünkben „Intelmekként” ismert, és belőle napjainkban is sokszor idézik, hogy „a magyarság szívesen fogadja az idegeneket”. Az esztergomi káptalani iskola az egész középkoron át az ország legjelentősebb iskolája volt. Iskolai szabályzatában találjuk, hogy a magiszter [iskolaigazgató] engedélye kell az iskolai eltávozáshoz. „Aki az éjszaka első órája után házon kívül van, büntetést kap.” Az iskolából kikerülő leendő papok a plébániai iskolákban a gyermekek anyanyelvén tanították a Miatyánkot, Üdvözlégyet és a Hiszekegyet. A tanulók szá-

hagyomány útján évszázadokon át tanulták a Tízparancsolatot. Olvassuk a negyediket: *Atyádat, Anyádat tiszteld és az ő szavukat hallgassad; ha jóra tanítanak, fogadjad, ha szegények segítsed, ha meghaltak, ne feledjed [őket].* A „művészi ritmikus prózát” igazolja az ötödik parancsolat is, amelyet 1465-67-ben így jegyeztek le: *Emberöldöklő te ne légy se kezeddel, se tanácsoddal, se segedelmeddel, ne ölj léleket, embert te nyelveddel rágalmazva.*

Az 1390-es évek elején Budai János kanonok a tanulni vágyó, szegény iskolások számára alapítja meg a „Krisztus kollégiumát”, ahol a tanítás ingyenes volt, de ha a tanítvány később magasabb egyházi állásba került, köteles volt a tanítás költségeit a kollégiumnak téríteni. A kollégiumi iskola 1530-ig működött. (1526. Mohács!)

A humanizmus és a reneszánsz magyarországi évtizedei után az európai keresztény műveltség „nagyfényű” iskolái megszűnnek. Az iskolaügy a középkor óta az egyházak feladata és joga volt. A változás a felvilágosodás eszméinek terjedésével kezdődött. Az oktatás célja már nem az volt, hogy az emberek jó keresztények legyenek, hanem hogy jó és engedelmes, bizonyos műveltséggel is bíró állampolgárokká váljanak.

A Pázmány Péter alapította nagyszombati egyetemet Mária Terézia 1777-ben Budára helyezi. Felosztatja a jezsuita rendet és az egyetemet államivá teszi. Niczky István gróf „Magyarországban az Oskola béli tudományok fő Gyámolítója és Gondviselője”, és a hét nyelvet beszélő felvilágosult Ürményi József, a Ratio Educationis (Oktatási Rendszer) egyik megalkotója Pázmány egyetemét fokozatosan elvilágiasítja, rea-

lista tudományok oktatását is felveszik az előadások közé.

A két felvilágosult gróf Kollár Gábor bécsi udvari könyvtárigazgató közreműködésével megalkotja a magyar neveléstörténetben korszakosnak számító 1777. évi Ratio Educationist, amely először fogalmazza meg, hogy a közoktatás közügy és „*államilag parancsolt tanítási mód*”. Fontos elve az általános iskoláktól az egyetemig történő egységes szabályozás, amelynek révén közös nevezőre kerülnek a különböző felekezeti és magániskolák. Kimondja, hogy a közoktatás fejlődése önálló és független. Még nem fogalmazza meg az általános tan kötelezettséget, de II. József 1785. évi rendelete azt már előírja. Ebben az időszakban Esztergom megye 47 településéből csak 18-ban van pap, és 42-ben egy tanító. 5 településen pedig se pap, se tanító nincsen.

A modern polgári közoktatás hazai alapjait a Deák Ferenc és Eötvös József bábáskodása mellett született 1868. évi XXXVIII. törvény fogalmazta meg. A törvény a IX. fejezetben taglalja a közoktatás intézményeit, feladatait, működését, felügyeletét, valamint a tanítók képzését és helyzetét. A törvény a 6-12 éves gyermekek számára kötelezővé teszi az iskolába járást. A tantárgyak között a hitoktatás, az írás-olvasás és az elemi számtan ismeretei dominálnak. A népiskolák elsőfokú hatósága maga a község, amely feladatát az iskolaszékek révén gyakorolja. Az egyházi fenntartású iskolák esetében az egyházközségi iskolaszék az elsőfokú hatóság. Az állami felügyeletet a tanterületi tanfelügyelők gyakorolják.

A törvény az iskolaszékek számára legalább 9 személy megválasztását határozta meg, akiket 3 évre választanak. Határozathozataluk – a választási eredmények megállapításának kivételével – egyszerű szótöbbséggel történik. Az iskolaszék választja meg

a tanítókat és fizetségüket is meghatározza. Az iskolaszéki tanítóválasztás „*életösszigi*” időszakra szól. A díjlevélben megállapított fizetés nem lehet kevesebb 300 forintnál. A törvény előírja a tisztos lakás és legalább ¼ holdnyi kert biztosítását. Ennek késői nyomait tapasztalhattuk az 1960-70-es években még létező kedvezményes pedagógus lakásépítési kölcsönnek és a pedagógus föld biztosításának gyakorlatában.

A századforduló előtti években egy-egy rendelet korrigálja az alaptörvényt. Az 1894/95-ös tanévben vezették be először az ötszámjegyű osztályozást, és az ún. nagy szünidőt augusztus – szeptember helyett július – augusztusra helyezték át. Egy rendelet az 1898/99-es tanévtől faluhelyen a szorgalmi időt 8 hónapban határozta meg.

Az állami irányítású iskolaügy hatékonyságát igazolja, hogy 1910-ben a magyar és német nemzetiségű lakosság 80 %-a tudott írni és olvasni. Más etnikumoknál ez a mérték mérsékeltebb volt. 1868-ban a magyarországi és erdélyi 13 800 népiskolából 6 535 iskolában (47,3%) valamilyen nemzetiségi nyelven folyt az oktatás. A dualizmus időszakában megduplázódott a magyar iskolák száma, de nőtt a kétnyelvű iskolák száma is. Az iskolákat fenntartó felekezetek és községek, iskoláik oktatási nyelvét maguk határozták meg. Százával alakultak nemzetiségi kulturális egyesületek, társulatok, olvasóköri, színjátszó társaságok, dalárdák, nőegyletek.

A nagyleptékű művelődéstörténeti vázlatot kiegészíti a korszak vallás- és közoktatásügyi irányítóinak személyisége és koncepciójuk.

Az 1900-1920-as évek időszakára Wlassics Gyula 8 évi miniszterségéből (1895 – 1903) 3 év jutott. A tárca széles látókörű és nagy műveltségi irányítójaként polgári jel-

legű reformokat szorgalmazott. Lehetősé tette a nők egyetemi továbbtanulását, fejlesztette a polgári iskolákat és a szakiskolákat, felkarolta az Eötvös Kollégium tervét, múzeumot, könyvtárakat alapított. Nevéhez fűződik a Képzőművészeti Akadémia megalapítása. Minisztersége időszakában 600 elemi iskola épült, több pedig korszerűsödött és bővült. Nevéről 1999-ben díjat neveztek el. Az iskolán kívüli művelődésszervezői munka kiválóságai évente augusztus 20-án vehetik át a Wlassics Gyula Díjat. Az idei év díjazottjai között köszönthették Csombor Erzsébetet, a KEMÖL esztergomi igazgatóját. A megyei levéltár több leányvári helytörténeti dokumentum feltárásában volt már segítségemre.

Dr. gróf Apponyi Albert két időszakban öt évig volt a kultusztárca hazai irányítója. (1906-1910; 1917-1918). Nevéről 1945 előtt Leányváron utca volt elnevezve (a mai Beloianisz u.). 1922-ben jelent meg „Emlékirataim. Ötven év” című értékes kortörténeti visszaemlékezése, melyben többek között részletesen beszámol a trianoni békeszerződéssel kapcsolatos tárgyalásairól, ahol ő volt a magyar tárgyalódelegáció vezetője. Angolul és franciául elmondott történelmi érvelését az asztalról lesöpörve a kisantant államok akarata érvényesült a Trianon-palotában. Hat idegen nyelv anyanyelvi szintű ismeretét bírta a kiváló szónoki képességű tárcavezető.

Apponyi miniszter a tanítói fizetések szabályozásával újabb államsegély útján akarta a magyar nyelvtanulást ösztönözni, kikötve, hogy csak nemzetileg megbízható iskola, azaz olyan kaphat államsegélyt, ahol öt tárgyat, köztük a magyar nyelvet, történelmet és alkotmányt magyarul tanítják. Hivatkozott emlékiratából, íme, egy-egy hitvallásszerű idézet: *A haza minden polgári egyéniségének, minden más oldalát, úgy*

anyanyelvét és annak kultúráját szabadon használhassa és fejleszthesse. Másutt így fogalmaz: A nemzeti egységnek leghathatósabb előmozdítója a célszerűen és nemzeti szellemben vezetett közoktatás. Ne bírjon az állam az országban olyan területet, ahova a kultúra fénye nem hatol.

Az egyházi iskolák munkáját tiszteletben tartotta, de támogatásukat a szerint javasolta, hogy milyen mértékben dolgoznak hazafias szellemben. A többször hangsúlyozott „nemzeti szellem” többnyire csak külsőségekben nyilvánult meg, amikor is az államsegélyes iskolán el kellett helyezni a magyar címet és a zászlót, amit a román nacionalisták már elnyomásuként magyaráztak. A csipetnyi magyar nacionalizmussal felhabosított iskolatámogatás ismeretében érdekes helytörténeti kérdés lehet, hogy milyen körülmények motiválták, hogy egy akkoriban szinte teljesen sváb településen utcát nevezzenek el a művelt grófról.

Jósnoki előrelátásához adalék, hogy több mint 100 éve, 1892-ben fogalmazta meg a ma is utópisztikusnak tűnő gondolatát: *Milyen más Magyarország lesz akkor, amikor a hivatalos hatalom kizárólag állami és nemzeti célokat fog előmozdítani és a párturalmi célok lealázó szolgálatától fel lesz mentve; mikor egyedül jellem és tehetség, szorgalom és munka fog kvalifikálni [minősíteni]. Csak így biztosíthatja be, hogy hazáját jobban szereti önmagánál.*

A kissé elnyúlt történelmi vázlat után mit olvashatunk a két évtizedet felölelő leányvári iskolaszéki jegyzőkönyvekből?

A jegyzőkönyveket többnyire a község kántortanítója írta. Közös jellemzőjük a szép kézírás, a szabatos fogalmazás és a tömörség. Valamennyi jegyzőkönyv magyar nyelvű. Az ülésekről készült írások, az akkori szokásnak megfelelően „Dicsértessék a

Jézus Krisztus” katolikus köszöntéssel kezdődnek.

1903. III. 25-én Koller Lőrinc helyi kántortanító írja a jegyzőkönyvet, és Majer Imre helyi plébános, iskolaszéki elnök vezeti az ülést. *A g[azdasági] ismétlő [iskola] a régihez képest heti három óra többlettel, a tél folyamán már működővén, annak fűtése jelenleg a tanítót terhelvén az elnök javaslatára az iskolaszék Koller László tanítót egy m. fa [erdei méter] árával, azaz hat koronával kárpótolni határozza.* Ma egy erdei méter fa ára 18 ezer forint körül szóródik. A tanítók pénzbeli fizetését a természetbeni javakkal egészítették ki, amelyek között elsődlegesen az éves tűzifa mennyisége szerepelt.

1903. IV. 5. Koller Lőrinc Pilisborosjenőre kapott kinevezést, s lemond leányvári kántortanítói állásáról. Bejelentik, hogy a megüresedett helyre Faskó János acsai [Vértesacsai] tanító jelentkezett.

1903. IV. 27. Bejelentik, hogy a pályázaton meghirdetett kántortanítói állásra 3 fő jelentkezett. A kántortanítói földek műveléséért járó kifizetések indokoltak (szántás, trágyázás, vetőmag és vetési díj). A trágyázásnál már műtrágya említéséről van szó. A jegyzőkönyvet Tisch József és Fink József hitelesítik.

1903. IV. 30. Valószínűsíthető, hogy a tanévzárás miatt sürgős lehetett a személyi döntés, hiszen csak három nappal előbb tartották az utolsó ülést. Az ülésen Trapp János nagyfajkúrti kántortanító lett Koller Lőrinc utóda. A település a mai Kürt, Csúz testvértelepülésünk közelében Dedinkaként ismert. Adalék a körültekintő döntéshez, hogy a jó bizonyítványok ismeretében a templomban meghallgatták orgonamuzsikáját is. Stadt-

müller András, Grósz György és Schiszler János hitelesítették a jegyzőkönyvet.

1903. VIII. 9. Az ülésen megtárgyalják a második iskolai tanterem szükségességét. Az új tantermet az iskolában elhelyezett kántortanítói lakásból alakítják ki, a kántortanító részére pedig egy lakás vásárlását határozzák el. Valószínűleg az idő rövidsége miatt úgy határoznak, hogy a második tanterem az 1903/1904-es tanévben *ismét* bérházban lesz elhelyezve, amely közvetetten jelzi, hogy már eddig is két tanteremben folyt az oktatás. Ekkor már Trapp János vezeti a jegyzőkönyvet. A gyöngybetűs jegyzőkönyvet Fink József és Stadtmüller András hitelesítik.

1903. XII. 2. A *Népnevelő* c. szakmai újságban meghirdetett második tanítói állásra tíz (!) fő jelentkezett, köztük Grentzner Róza tanítónő is. A választás Vargha Ferencre esett, aki *a legtöbb oldalú szakképzettséggel és kitűnő oklevéllel bírt.*

1904. I. 20. Az ülést Mayer Imre egyházi elnök vezeti és Vargha Ferenc készíti a jegyzőkönyvet. Jelen vannak Tisch József világi elnök, Grósz György gondnok, valamint Stadtmüller András, Stadtmüller György, Fink József, Siszler János [Schiszler] és Heincz Bálint iskolaszéki tagok. Döntés születik a második tanteremről. 8 000 korona értékben a régi iskola átalakításra kerül. A kántortanító részére *egy teljesen megfelelő külön házat vásárolunk. E célra Benedek József közjegyző házat szemeltük ki.* A ház ma Hamvas András tulajdona, aki eredeti szépségéhez igazodva azt gondosan felújította. Az idősebbek a házat ma is csak Sumaiszte Hauz-ként említik (Schulmeister Haus - az iskolamesteri ház). A község részéről gesztus lenne egy emlék-

táblával megjelölni az épületet, amely évtizedekig az iskola vezetőinek otthona volt.

Trapp János lemond állásáról. Egy kirvai (Máriaalom) és egy piliscsabai tanító jelentkezik a helyére. Templomi próbaorgonálás után egy év próbaidőre Vanyek József kántortanítót alkalmazták.

1904. IV. 24. Az előző ülés döntését megerősítik, és véglegesítik a második tanterem építését és a kántortanítói lakás megvételét. Rögzítik, hogy az ún. Pruzsinszky alapból 7 039 koronával támogatja az egyház a kezdeményezést. Döntenek arról, hogy e célra 1 000 korona hitelt is felvesz az egyházközség.

1904. VI. 19. A községi iskolát mint a község törzsvagyonát az egyháznak adja át a község. *A római katolikus hitközség tulajdonába bocsájta* – rögzíti a jegyzőkönyv. 1905. június 1-től a község, iskolai segély címén évi 300 korona támogatást nyújt a hitközségnek. A hitközség vállalja, hogy a második tantermet kialakítja, és egy *különálló házat vesz a kántortanítói lakás kialakítására*.

Toldi János esztergomi építőmesterrel megkezdik a kivitelezői tárgyalásokat.

1904. VII. 31. Vonyek József kántortanító – az egy év próbaidőt ki sem töltve – távozik az iskolától, s helyette Faskó Jánost, az 1903-ban már egyszer mellőzött acsai tanítót alkalmazza a hitközség.

1904. VIII. 28. A kántortanítói lakás hiányosságait említi a jegyzőkönyv. Az építkezés és átalakítás kapcsán a következő kérdések merülnek fel: A tantermek azonos nagysága és az utcai ablakok arányos elhelyezése miatt a közfal áthelyezése szükséges. Az épület belső részén tölgyfa oszlopokkal kerüljön kialakításra egy nyitott folyosó. A ta-

nítói lakásra kerüljön egy nagyobb ablak. A tanítói lakás konyhájának és kamrájának tetejére a szalmatető helyett zsindelytető kerüljön. A módosításokat az iskolaszék jóváhagyólag elfogadta.

1904. IX. 25. Kántortanítónak választják a törökbálinti Hoch Emil okleveles tanítót. A választásán 5 igennel és 3 nemmel szavaztak az ülésen megjelentek. (Ő később Piliscsabára kerül. A községről szóló helytörténeti kiadványban személyével részletesebben foglalkoznak.)

1904. XI. 13. Az 1901. okt. 27-én választott iskolaszéki tagok megbízatása lejárt. Az új választás előtt az elnök arra kéri a választókat, hogy a rendszabályok értelmében olyan személyeket válasszanak, akik az oktatásügyhöz értenek és olvasni, írni tudnak. A választáson Eifert Jakab és Ritling Antal új tagokként kerül a testületbe. (Eifert Jakab – erdész foglalkozása révén – ragadvány nevén volt közismert. Jagl Jokl sírmeleke temetőnkben ma is épségben megvan. Személyében a falu egykori bíróját tisztelhetjük.) A testületnek ekkor 8 rendes és 4 póttagja volt.

1904. XII. 8. Az ülésen ismertetik az egyházi főhatóság választásokat jóváhagyó döntését.

A testület Tisch József bírót világi elnöknek és Eifert Jakabot gondnoknak választja meg.

1905. I. 6. *Az elnök mindennek előtt hálás szívvel mond köszönetet Istennek, azon nagy kegyelméért, hogy sikerült neki három évi heves küzdelem után az elmúlt évben az iskolát az államosítástól megmenteni és egy, úgy a pedagógiai, mint egészségügyi követelményeknek minden tekintetben megfelelő, modern, palotaszerű új két tantermes katoli-*

kus iskolát felépítenie. Az ülés jegyzőkönyve a továbbiakban rögzíti: *a község szomorú anyagi helyzete miatt kézi és írás napszám megváltása címén csak 1 000 koronával segíthetett, majd neveket sorol, akik támogatták az iskolabővítést. Az összes e célú bevétel 9 710 korona; kiadás 9 540 korona; maradvány tehát 170 korona. Bejelenti, hogy Őeminenciája Hoch Emil kántortanítót főtanítónak nevezi ki.*

Évkihagyásokkal folytatódik a füzetben:

1908. III. 26. Zettler Ede és további három személy megpályázza a *Népnevelő* c. lapban közölt leányvári kántortanítói állást. Titkos szavazással egyhangúlag megválasztották Zettler Edét, aki 1911-ig volt Leányváron, amikor is József főherceg őt Ürömön főtanítónak kinevezte. (Ürömön jelentős birtokai voltak a főhercegnek.) A Biáról [Biatorbágy] származó Zettler Ede később Táton lett igazgató tanító, ahol szülei nemzedékét is tanította. Mészáros sírkövel jelzett nyughelye a táti temetőben van. Egy lánya a mogyorósbányai iskolában tanított, ahonnan nyugdíjba vonult. Táti lakóházát az idősebbek ma is csak Zettler-házként ismerik.

1911. II. 6. Az iskolaszék a kántor javadalmazását tárgyalja. *Az iskolaszék megállapítja, hogy a jövőben a kántor tudja magát mihez tartani, a stóla illetményeket: gyermek temetése karingben 50 fillér; palástban 1 korona. Nagy temetés karingben 1 korona; palástban 2 korona; liberával 3 korona. Búcsúztatónál az első három versszak köteles, azon túl minden vers 20 fillér; külön énekes 1 korona. Énekes requiemért 1 korona, liberával 2 korona. Hirdetési cédula 50 fillér. Az iskolaszék határozatilag kimondja, hogy a kántor köteles a hétköznapi misékre minden időben eljárni.*

1919. IX. 11. Az ülés napirendje *Szommer János Kommunizmus alatti viselkedésének és egyéb nagyobb mulasztásainak tárgyalása. A napirendet őt iskolaszéki tag kezdeményezte. H. B. hosszasan ismertette a helyzetet: Gyűlés volt az iskolában, ahol Szommer János beszédet tartott. Kijelentette, hogy az ember a majomtól származik és, hogy eddig a papok előírásait kellett tanítani, ami ezután másképp lesz. A Dicsértesség a Jézus Krisztus köszönés helyett Jó napot kívánokkal kell köszönni. Miklósi Margit tanítónő ellen a Kommunizmus tekintetében más kifogás nincs, mint hogy ő is levette a keresztet [az osztályteremben] és a kommunizmus tartama alatt tüntetőleg teljesen vörösbe öltözött.*

A hivatkozott ülés utáni, későbbi bejegyzés: A kommunizmus alatt viselt dolgai miatt [Szommer Jánost] őt éves hivatalvesztésre ítéltetvén 1921. december 22-én az iskolaszék Patka Kálmánt választotta meg [kántor tanítónak]. A főegyházmegyei hatóság 1922. február 6-án 89. sz. alatt jóváhagyta [a választás eredményét].

A jegyzőkönyvek utolsó bejegyzése már későbbi.

1924. II. 27-én arról dönt az iskolaszék, hogy az évenként esedékes 300 koronás iskolatámogatást a politikai község valorizálva fizesse ki, a 300 korona valorizálva 15 q búza értékének felel meg.

E dátum után további bejegyzéseket az ülésekről nem tartalmaz a füzet.

A jegyzőkönyvekből kitűnik, hogy sűrűn váltották egymást a kántortanítók, amelynek egyik oka lehet, hogy némi gyakorlat birtokában, ha tehetősebb iskolaszékek több fizetést vagy jobb lakást tudtak biztosítani, a döntés gyorsan leegyszerűsödött. A tanítók mindig kevés pénzért dolgoztak. Gárdonyi nyomán nem véletlenül nevezte őket a köz-

vélemény a „nemzet napszámosainak”. Ambrus Attiláné dr. Kéri Katalin értékes dolgozatából idézem az ezekből az évekből származó kifejező versikét: *„Én tanító vagyok” Kincsem mi van nem féltem / Ha ajtóm tárva bár, / És tolvaj éj sötétben / Préda után ha jár: /Elkerüli a házam, / Én nyugton alhatok. / Nem lop meg engem senki, /Hisz tanító vagyok / A rímekbe szedett szegénységről egy bizonyos „Hegyháti” írt.*

A stólapéNZ meghatározása is adalék a szegénységhez. A kis jövedelmet a keresztelesek, házasságkötések, temetések, vízkeresztkori házszentelések, viharúzó harangozások, ostyasütések utáni apróbb járandóságok egészítették ki.

A gyakori álláshirdetésekre e korszakból egy vitriolos Baranya megyei változat: *Egy kormánybiztosi kurzus elemi tantárgyai: Törvénytan; Csűrés csavarástan; Felfüggesztéstan; Népbolondítástan; Népboldogítástan. Olyanoknak, akiknek a törvénytírás terén némi gyakorlatuk van, előnyben részesülnek.*

Szomorúbb oka a gyakori állásüresedéseknek az első világháború közelségét jelző katonai behívók szaporodása, mint ahogyan az 1924. évi utolsó jegyzőkönyv valorizálást határozó döntése is a korona fokozódó elértéktelenedésére utal, és jelzi, hogy a világ az első nagy gazdasági válságának küszöbére ért. A trianoni Magyarország helyi iskolaszéki dokumentumainak felkutatása és helytörténeti elemzése már jól kiegészíthető lenne a még kevés számú emlékező személyes élményeivel, de ez már egy másik – nem kevésbé izgalmas és szép feladat.

Irodalom: Szekfü Gyula: Rövid magyar történet 1606-1939. Bp. 2002; Dr gróf Apponyi Albert: Emlékirataim. Ötven év. Bp.1922; Ambrus Attiláné dr Kéri Katalin: A történeti Baranya megye római katolikus iskolaügye 1868-1918 között. Doktori értekezés; Internet.

*Leányvár, 2011. október 4.
Dr. Szakmár János*

Gyerkőccel a hátizsákban

A simogató napfény, a természet utáni vágy és a csillogó tekintetek ösztökéltek minket talán arra másodízben is, hogy ősz derekán tegyünk egy erdei túrát a minket körülölelő Pilisben. Minket, kisgyerekes szülőket, nagymamákat és nagypapákat.

Hiszen rögtön csillogni kezdenek azok a tekintetek, ha elhangzik egy szó: „kimegyünk”! Kimegyünk a kertbe, az udvarra, sétálni vagy kirándulni! S míg megszokott hétköznapiokon egy falusétán két sarok után hajlamosak már cincogni, hogy „Anyá, fáradt vagyok...!”, egy ilyen kiránduláson mintha extra energiapatronokkal lennének feltöltve; minket, felnőtteket meghazudtoló iramban és mennyiséget képesek megtenni!

A Pázmány Egyetemig vonatoztunk – ami a mai autózós világunkban szintén élményszámba megy a gyerekeknél – s onnan egy rövid, sík terepen tett séta után rögtön egy zord emelkedőn kellett felkapatnunk. S bár mi lihegve értünk fel – már-már büszkék voltunk teljesítményünkre – öt-hat éves fiúk szaladtak cikkcakkban a tetőig, majd utána is, jóformán végig a távon. A terep tulajdonképpen korántsem volt egyszerű ilyen kisgyerekeknek. Lefelé néhol kifejezetten izgalmas: meredély mentén, egy lépésnyom szélességben kellett olykor a kavicsos ösvényen mendegélnünk; mégsem panaszkodott senki! A legjobb dolga talán a nyolc hónapos lányomnak volt, aki babahordóban hol mély álomban, hol az épp elé belógó faleveleket tépkedve tette meg velünk a túrát. No persze nap végére sem a gyerekeknek, sem nekünk nem volt szükség altatóra.

Ezek a kirándulások mindig arról győznek meg, hogy hiába élünk falun, kertesházban, a természet közelségében – sokszor talán különbnek érezve magunkat a „városiaknál” – a mindennapokban mégsem jut elég idő, figyelem ezekre az apró csodákra.

Felfedezni egy-egy vaddisznó-túrát, s a környékéről makkot szedni, a fenyvesből „dobozokat” (toboz), ahogy a lányom hívja, madarakat lesni-hallgatni, s megannyi színes falevelet szedni, hogy utána azt lepréselve ablakfüzért készíthessünk otthon a gyerekekkel. Amire mindig jó ránézni, hisz egy jól sikerült, vidám napot juttat eszembe. S azt, hogy lám-lám, remek közösségi programokon tudunk kis falunkban részt venni – még két, három, négy... gyerekekkel is – akárcsak a nyári, Kápolna-dombi szalonnasütésen. Ahol nem csak a lurkók, de mi is jól éreztük magunkat, pusztán már csak attól, hogy jót beszélgetünk egymással, amire máskor nincs időnk vagy lehetőségünk. Csak nyitottnak kell lennünk egy picit.

Hirsch Fruzsina

Elmélkedés a virágos réten

Hasalok a térdig érő, virágzó fűben,
Körülöttem milliárdnyi nyíló virág.
Rabul ejt a természet szépsége,
Istenem, beh szép is a világ!

Körülöttem milliónyi élet,
Egyik nyílik, s a másik röpve száll.
Zajos nyüzsgés, zengő döngicsélés,
Minden élő, itt van már a nyár.

Lepke röppen, s döngő méhek lábán
Kis bogoskák, sok színű polén.
A fű között egy barna hátú bogár
Ballag, mint egy ráérős tehén.

Hangyák hada cipekedik folyton,
Szorgalmas a rendezett sereg.
Teszi már a természet a dolgát
Szép nyugodtan, és nem kesereg.

Csak mi kesergünk, a felelőtlen ember
Zúgolódunk, hogy velünk visszaél.
A természet visszájára fordult,
S ki rosszat tesz, jót miért is remél.

Nem kíméljük Isten Szent Oltárát,
Kapzsi ember a jelennek él.
Csak bízzuk rá a természetre, tudja ő a dolgát,
Ő egyedül ismét jóra tér.

Nem csak ma van, hátra még a holnap,
Ideje, hogy elgondolkodjunk,
Ha ma mindent letarolunk durván,
Unokáinkra vajon mit hagyunk?

Ismeretlen szerző

*/A fenti verset egy falubeli lakótársunktól
kapta szerkesztőségünk. Kérésére nevét nem
közöljük./*

Temetői gondolatok a halottak napján

Derűs, szép őszi idővel ajándékozták meg az égiek az idei halottak napját. Gondozott temetőnk az ünnepen megszépül. A kókadt nyári virágok helyett friss krizantémok, díszes koszorúk és mécsesek, fehér gyertyák kerülnek a sírokra. Több, falunkból elszármazott egykori leányvári is hazalátogat ilyenkor, hogy szerettei sírját felkeresse. A temetői Anna-kápolna is virágokkal van díszítve, a benne égő több tucat mécses is jelzi, hogy többek így emlékeznek a távolban elhunyt rokonaikra.

Páran hiányolták az önkormányzat által biztosított és már megszokott hófehér kőrleményt, amelyből ki-ki szerettei síremlékének környékét szépíthette.

Szokatlannak tűnt a két sárgamellényes rendőr, akik vasárnap a temetőn kívül vigyáztak az érkezők autóira. Mint mondták, ilyenkor megszorodnak az autófeltörések. Hát, a vigyázó rendőrök is lassan-lassan ünnepeink részévé válnak.

Köszönettel szólunk önkormányzatunk igyekezetéről, amellyel biztosították az ilyenkor felszaporodó temetői hulladék folyamatos elszállítását.

A késő délutáni órák szürkületében, a rengeteg díszes gyertya fényében még szebbnek tündek a hófehér virágköltmények. Felvételeket készítettem a szép látványról, hogy a messzi rokonoknak elküldjem azokat.

Egy fénykép az újság számára is készült. A vörös márvány sírkő keresztjén csak egy árva mécses pislákol. A hálás emlékező feltehetően azért tette a kis mécses a sírkőkereszt tetejére, mert lángjától tüzet fogott volna a sírt beborító kiszáradt gaz. A síremléken a vésett betűk még olvashatók:

**JOSEPHUS GIANONE GEWESTER
PHARER ZU LEÁNYVÁR 52 JAHRE
ALT GESTORBEN AM 15. SEPTEMBER 1826**

A síremlék keresztrészeiben az oltári szentség jele van kőbe vésve, amely csak a katolikus papok síremlékeire volt a jellemző.

Gianone József községünk első főállású plébánosa volt 1810-től 1826-ig. (Az Ő papi munkája előtt a csolnoki plébániáról „oldallagosan” látták el a hitéleti munkát községünkben.) Az Ő papságának időszakában épült a község temploma. Keveset tudunk életéről. 1774 körül született Esztergomban. Magyarul, németül és olaszul beszélt. Iskoláit Esztergomban és Pozsonyban végezte. Váratlan halálát agyvérzés okozta. Testvére, Antal Péliföld-Szentkeresztben, Ferenc pedig Dorogon volt plébános.

Szép temetőnkhez és egykori plébánosunk emlékéhez méltatlan az elhanyagolt sír. Ismereteim vannak arról, hogy civil kezdeményezésre temetőnk ravatalozójának bővítésére, szépítésére folyik a szervező munka. Szép gesztus lenne falunk mai lakóitól, ha egykori plébánosunk halálának 186. évfordulójára felújításra kerülne a sírhely,

és a következő években az Ő sírján is szép virágok és gyertyák jeleznék, hogy falunk mai emberei őrzik közösségünk egykori lelki-pásztorának emlékét...

*Leányvár, 2011. halottak napján
Dr. Szakmár János*

JUDO – HÍREK

• **Leányvári érem Mongóliából és Fehéroroszországból**

Szabó Franciska (Leányvár – Egerági Üstökös SE) az olimpiai kvalifikációs sorozat mongóliai állomásán, a Világkupán bronzérmeket szerzett.

Október elején rendezték meg a következő olimpiai kvalifikációs Világkupa versenyt Minszkben, melyen Szabó Franciska, aki egyedülként képviselte a magyar színeket, az 5. helyen végzett.

• Remek eredményeket értek el a leányvári ifjúsági judósok a Várgesztesen rendezett **Magyar Köztársaság-kupán** is.

Bronzérmes: Zorics Richárd (45 kg), Faragó Norbert (50), Rábai Boglárka (57), Makovics Roxána (70), Rábai Attila (81)

Ötödik helyezett: Klányi Erik, Pásztor Gergő (+90)

• A **nemzetközi Rákos-menti Kupa** diákversenyén Kardos Tímea két korcsoportban is eredményes volt.

Aranyérmes: Kardos Orsolya (U9, 24 kg), Kardos Tímea (U11, 27 kg)

Ezüstérmes: Kardos Tímea (U12, 28 kg)

• **Olasz sikerek:**

Remek eredményeket értek el a leányvári judósok a 29. Memorial prof. Adriana Tiberi női, valamint a 45. Trofeo Citta del Mosaico dal 1964 nemzetközi férfi serdülő, ifi és felnőtt versenyen. A rendező Judo Club G. Fenáti Spilimbergo. A versenyen indultak román, szlovén, szerb, osztrák, horvát és olasz csapatok. A külföldi csapatok számos válogatott versenyzőt indítottak. A nemzetközi bíráskodás kiválóan sikerült.

Bírók: Dr. Varga Márk (Tabak), Oláh Szilárd, Makovics Roxána, Rábai László, Bíró Szabolcs, Tasi Zoltán és Vadas Dániel leányvári bírók.

Az összesítésben mind a Leányvár női, mind a férfi csapat az 1. helyet szerezte meg, 37, illetve 36 induló csapat közül.

A BHSE csarnoka adott otthont a **2011. évi ifi női és férfi csapat OB-nek**, ahol a leányvári lányok szoros küzdelemben a 3., míg a fiúk az 5. helyen végeztek.

• Szép utánpótlás eredmények

Közös judo csapattal indult a Százhalombattán rendezett országos diák A, B, C, E, D és serdülő versenyen a Leányvári SE és az Esztergomi Spartacus csapata. Az utánpótlás versenyzők egymást biztatva kitűnő eredményeket értek el.

Kiválóan versenyzett Baráth Roxána, Kardos Tímea, Hangya Gergő és Farkas Szilvia.

• Leányvári Európa Kupa sikerek

Remek eredményeket értek el a még U23 korú versenyzők Belgrádban, a felnőtt Európa Kupán. Erdélyi Lilla és Szabó Franciska egyaránt a harmadik helyen végzett.

Szabó Katinka a Belgiumban megrendezett junior nemzetközi versenyen öt győzelemmel első helyen végzett.

Pfluger Antal
SE elnök

Szerkesztőségi hírek

Kedves Olvasók, kedves Leányváriak!

Lehetőségeinkhez mérten igyekszünk minden falunkban történő eseményről, a tervezett programokról hírt adni. Amennyiben ez mégsem sikerül, annak az az oka, hogy mi, szerkesztők (2 fő), sajnos nem tudunk mindenhol ott lenni és beszámolni a törtétekről, illetve nincs is tudomásunk mindenről. Szeretnénk több embert bevonni egy-egy lapszám elkészítésébe annak érdekében, hogy újságunk minél színesebb legyen, és lehetőleg minden megtalálható legyen benne, ami a Leányváriakat érinti, érdekelheti.

Ezúton kérjük falunk lakóit, hogy bárki, akinek észrevétele, kérdése, javaslata, megosztanivalója van, vagy egy-egy témát, szervezetet, eseményt stb. magáénak érez, bátran írjon nekünk akár rendszeresen, akár egy-egy alkalommal! Szerkesztőtársak jelentkezését is szívesen vesszük, akik lehetőségeikhez képest aktívan segítenék munkánkat!

Leveleiket a Polgármesteri Hivatalban vagy az Erzsébet u. 58. szám alatt adhatják le, e-mailjeiket pedig a leanyvariujtag@freemail.hu címre várjuk!

Köszönettel: a Szerkesztők

Közmeghallgatás

Leányvár Község Képviselő-testülete
2011. december 9-én 18 órai kezdettel
közmeghallgatást tart.

Helyszín: Művelődési ház.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

A Leányvári Képűjság hírei

Tervezett filmvetítések:

- 2011. november 20. – Falunap 2007 (ism.)
- 2011. november 27. – Templomi koncert 2011
(Leányvári Dalkör és egy olasz énekar közös műsora)
- 2011. december 4. – Német hagyományörző disznóvágás és tollfosztás (ism.)
- 2011. december 11. – Óvodai farsang és téltemetés 2006 (ism.)
- 2011. december 18. – Falukarácsony 2006

Tájékoztatjuk a kedves Olvasókat, hogy az ünnepek alatt szűnetet tartunk, filmvetítéseinket januárban folytatjuk! Addig is jó szórakozást kívánunk műsorainkhoz!

Anyakönyvi hírek

Megszületett:

Antal Anikó és Schiszler János fia, Márk (2011. 09. 15.)

Volosinovszki Heléna és Bartl Zoltán lánya, Eszter Franciska (2011. 09. 18.)

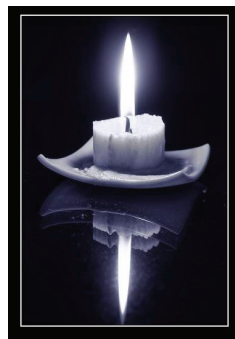
Pifkó Célia és Sztanek Gábor lánya, Natália (2011. 09. 20.)

Elhunyt:

Kusnyár Lajos (2011. 10. 27.)

Kniebeiszer Ferenc (2011. 10. 31.)

Születésnapjukat ünneplik:

Sok boldogságot és jó egészséget kívánunk október és november hónapban született polgártársainknak!

Külön gratulálunk a szép kerek évfordulóhoz:

Nyitrai Jánosné (60)

Schmidt János (60)

Impresszum

Leányvári Újság – Leinwarer Zeitung • Leányvár község lapja • Megjelenik minden hónapban • Lapzáta: minden hónap ötödikén •
Kiadja: Leányvár Polgármesteri Hivata • Sokszorosítás: FÉBÉ Kft. • Megjelenik 260 példányban • Főszerkesztő: Misik Hajnalka • Szerkesztő: Dr. Szakmár János • Hirdetésfelvétel a Polgármesteri Hivatalban • Hirdetések árai: egy oldal 12.000 Ft + Áfa, fél oldal 6.000 Ft + Áfa, negyed oldal 3.000 Ft + Áfa. Lakossági apróhirdetések közzététele ingyenes.

Elérhetőség: leanyvariuj sag@freemail.hu. Észrevételeiket, kérdéseiket a Polgármesteri Hivatalban elhelyezett gyűjtőládán, valamint a Leányvári Újság e-mail címén keresztül juttathatják el a szerkesztőségnek.

2011. november 16.

ISSN 2060-4874